

ÅRSRAPPORT 2023

PERSONVERN

KORT VERSJON

I personvernforordningen er det lovfestet at personvernombudet skal rapportere direkte til det høyeste ledelsesnivået for å sikre sin uavhengighet fra den øvrige linjeorganisasjonen, jf. personvernforordningen art. 38 nr. 3.

Som følge av det nye regelverket har Alta kommune blitt tillagt noen plikter, herunder blant annet å ha en oversikt over alle gangene vi behandler/registrerer/overfører/sletter personopplysninger. Disse behandlingene registreres i en behandlingsprotokoll.

Personvernombudet anslår at Alta kommunes behandlingsprotokoll er tilnærmet 100 % ferdigstilt.

Ledere og ansatte har god kontroll på ulike tilfeller der det behandles personopplysninger i arbeidshverdagen. De har god kontroll på hvilke personopplysninger det nøyaktig er snakk om, samt hvem det registreres opplysninger om. Videre har de god kontroll på hvor personopplysningene kommer fra, altså hvilke kilder vi har, samt om og hvor personopplysningene overføres, internt og eksternt. Forbedringspotensialene kan deles inn i tre deler; sletterutiner, lagring- og overføring, og hvor vi oppbevarer databehandleravtaler.

Etter endt arbeid med kartlegging av tilfeller personopplysninger er det risikovurderinger av dette som står i fokus.

Personvernombudet anslår at omtrent 85-90 % av risikovurderingene er gjennomført.

Når alle risikovurderingene er gjennomført vil personvernombudet gå gjennom de og vurdere om det trengs å gjennomføres personvernkonsekvensvurderinger (DPIA) på dette. Dette blir prioritert i 2024.

I 2023 hadde Alta kommune tilsyn fra Datatilsynet der flere ting ble etterspurt, herunder behandlingsprotokoll, styrende retningslinjer for ROS, sikkerhetsstrategier, styrende retningslinjer for sikkerhetskopiering og gjenoppretting, prosedyrer for sikkerhetsrevisjoner mm.

Konklusjonen etter tilsynet er at Alta kommune tilfredsstillende alle krav som datatilsynet oppstilte.

INNHOLDSFORTEGNELSE

1	INNLEDNING	4
2	OVERSIKT OVER BEHANDLINGER AV PERSONOPPLYSNINGER I KOMMUNEN – BEHANDLINGSPROTOKOLL	4
2.1	HVA ER DET?.....	4
2.2	KARTLEGGINGENS UTGANGSPUNKT.....	5
2.3	ARBEIDSMETODE OG PROSESS	6
2.4	STATUS I KARTLEGGINGEN.....	6
2.4.1	FELLESTJENESTEN	6
2.4.2	OPPVEKST OG KULTUR.....	6
2.4.3	HELSE OG SOSIAL	6
2.4.4	TEKNISKE TJENESTER	7
2.4.5	SAMFUNNSUTVIKLING	7
2.5	SENTRALE FUNN.....	7
2.5.1	SLETTERUTINER	7
2.5.2	LAGRING OG OVERFØRING.....	8
2.5.3	DATABEHANDLERAVTALER.....	8
3	RISIKOVURDERINGER.....	8
4	DET VIDERE ARBEID I 2024	9

1 INNLEDNING

1.1 BAKGRUNNEN FOR DENNE RAPPORTEN

Vi har alle noe vi ikke vil dele med andre. Ikke fordi det er ulovlig eller noe vi må skjule, men fordi det rett og slett er privat. Personvern handler om vern av personopplysninger, og retten til å få ha privatlivet sitt i fred. Det ideelle er at den enkelte skal ha kontroll over, og i størst mulig grad kunne bestemme over, egne personopplysninger. Alle mennesker har en ukrenkelig egenverdi.

I personvernforordningen er det lovfestet at personvernombudet skal rapportere direkte til det høyeste ledelsesnivået for å sikre sin uavhengighet fra den øvrige linjeorganisasjonen, jf. personvernforordningen art. 38 nr. 3. Denne artikkelen i forordningen ligger som utgangspunkt for denne rapporten. I tillegg er det vurdert at en årsrapport også er nyttig for å belyse status på området. Det er nødvendig å få formidlet gjeldende status på personvern.

I denne årsrapporten er det sammenstilt elementer som allerede er på plass ved 31. desember 2023, og den mest sentrale oppgaven som skal gjennomføres i 2024. Rapporten kan på denne bakgrunn være til hjelp for å finne ut av hva som fortsatt gjenstår for å oppnå fullstendig etterlevelse av gjeldende lovverk.

Lovverket som Alta kommune primært må forholde seg til når det kommer til personvern er den nye Personopplysningsloven og EUs personvernforordning (GDPR) som begge kom i 2018.

Rapporten belyser status på oppgavene for 2023. Her vil også de mest sentrale funnene fremkomme. I tillegg blir oppgaven for 2024 konkretisert avslutningsvis.

2 OVERSIKT OVER BEHANDLINGER AV PERSONOPPLYSNINGER I KOMMUNEN – BEHANDLINGSPROTOKOLL

2.1 HVA ER DET?

Som følge av det nye regelverket har Alta kommune blitt tillagt noen plikter, herunder blant annet å ha en oversikt over alle gangene vi behandler/registrerer/overfører/sletter personopplysninger. Dette gjelder for alle tjenesteområder. Hver gang noen eksempelvis sender byggesøknad, meldes inn på skole, er i kontakt med barneverntjenesten, og får lønn fra Alta kommune, så

behandler vi personopplysninger.

Oppgaven for 2023 var å få ferdigstilt denne oversikten over alle tilfeller. Oppgaven kan sies å være delt i to deler, der den ene består av å kartlegge selve tilfellene vi behandler personopplysninger, mens den andre delen består av å sjekke og kontrollere at regelverket faktisk overholdes. En behandlingsprotokoll er altså en oversikt over alle gangene en virksomhet behandler personopplysninger.

2.2 KARTLEGGINGENS UTGANGSPUNKT

Å kartlegge alle gangene en kommune behandler personopplysninger anses som en omfattende oppgave, ettersom det innbefatter alle tjenestoområder, virksomheter og avdelinger.

Ved utarbeidelsen av kommunens behandlingsprotokoll er det sett hen til de krav som fremgår av loven, Datatilsynets tolkninger av lovkravene, andre kommuners maler til protokoller, og andre virksomheters maler til protokoller. I tillegg har ombudet brukt erfaring fra tidligere arbeidsplass. Alta kommunes mal for protokoll ble ferdigstilt, og arbeidet med å registrere behandlingsaktiviteter ble satt i gang. I protokollen skal man registrere følgende informasjon:

- 1) Type behandling (innsamle kontaktopplysninger, utlevere bilder til media, slette oppmøtestatistikk osv.)
- 2) Virksomhetsområde
- 3) Avdeling/fagområde (hvis relevant)
- 4) Formålet med behandlingen (utsende vielsesattester, behandle byggesøknad, utbetale lønn osv.)
- 5) Hvilket lovlig grunnlag vi har for å behandle personopplysningene (samtykke fra den registrerte, ved avtale, ved lov osv.)
- 6) Kategorier av registrerte (barn, foreldre, søkere osv.)
- 7) Kategorier personopplysninger (navn, fødselsdato, adresse, bilder osv.)
- 8) Kategorier sensitive/særlige personopplysninger hvis relevant (opplysninger om helse, seksualitet, religion osv.)
- 9) Kilde (om personopplysningene kommer fra personen selv, fra en forelder, fra en tredjeperson, innhentet fra et system osv.)
- 10) System (hvilket system personopplysningene behandles i)
- 11) Sletterutiner (om det finnes noen tidsfrist for sletting eller om registreringen av personopplysningene er arkivverdig)
- 12) Sikkerhet ved registreringen av personopplysningene (om det er nødvendig med anonymisering og kryptering, om man har evne til å sikre konfidensialitet osv.)
- 13) Databehandleravtaler (om vi har databehandleravtaler med systemet vi behandler personopplysningene i, og hvor denne er lagret)
- 14) Overføring (om vi overfører personopplysningene til et land utenfor EU/EØS eller til internasjonale organisasjoner)

2.3 ARBEIDSMETODE OG PROSESS

I arbeidet med å kartlegge alle tilfeller hvor Alta kommune behandler personopplysninger har det vært viktig å være i god dialog med ledere og enkelte ansatte med særlig ansvarsområde. Dette har personvernombudet etablert gjennom fysisk møte, mail og telefon. Personvernombudet har hatt fysiske møter med alle ledere og aktuelle ansatte for å få dette til, enten på rådhuset eller ute på virksomhetene og avdelingene. Fysiske møter har vært helt nødvendig for å få dette til.

Oppgaven med å gjennomføre kartleggingen har vært arbeidet med på tvers av tjenesteområdene for å få til en så effektiv prosess som mulig. I noen møter ble kartleggingen ferdigstilt, mens det for de aller fleste ble behov for mer kartlegging. Dette ble gjennomført ved flere møter, telefonsamtaler, utsending av skjema via mail, eller utsending av spørsmål via mail. Fysiske møter har likevel vært helt avgjørende for å få dette til. Da ombudet fikk all nødvendig informasjon, ble etterarbeidet med å ferdigstille endelige protokoller igangsatt.

2.4 STATUS I KARTLEGGINGEN

2.4.1 FELLESTJENESTEN

Arbeidet i Fellestjenesten omfatter regnskap (og innkjøp), lønn og ressursforvaltning, HR- og organisasjonsutvikling, IKT og digitalisering, budsjett, tilsynsfører barnevern, personvernombud, kommunikasjonsrådgiver, servicesenteret og kommuneadvokatene. All kartlegging hos Fellestjenesten er gjennomført, og alle protokollene er ferdigstilt.

Personvernombudet anslår at 100 % av Fellestjenesten er ferdigstilt.

2.4.2 OPPVEKST OG KULTUR

Arbeidet i Oppvekst og kultur omfatter grunnskolene, barnehagene, barne- og ungetjenesten, Alta Integrerings- og kompetansesenter og kulturvirksomheten. Nesten all kartlegging hos Oppvekst og kultur er gjennomført, og alle protokollene er ferdigstilt.

Personvernombudet anslår at 100 % av Oppvekst og kultur er ferdigstilt.

2.4.3 HELSE OG SOSIAL

Arbeidet i Helse og sosial omfatter helse- og sosialadministrasjon, tilrettelagte tjenester, tilrettelagte boliger, psykisk helse, hjemmetjenester, mestring og rehabilitering, omsorgsboliger, Altagårdshagen demensomsorg, sykehjem,

legetjenester, NAV Alta og kommunepsykologen. Nesten all kartlegging hos Helse og sosial er gjennomført, og nesten alle protokollene er ferdigstilt. Det gjenstår kun litt igjen hos helse- og sosialadministrasjon. I tillegg gjenstår hele protokollen fra kommunepsykologen da vedkommende var i permisjon da kartleggingen ble gjennomført.

Personvernombudet anslår at 99 % av Helse og sosial er ferdigstilt.

2.4.4 TEKNISKE TJENESTER

Arbeidet i Tekniske tjenester omfatter brann og redning, kommunale bygg, renhold, kommunalteknikk, oppmåling og byggesak, og miljø, park og idrett. All kartlegging hos Tekniske tjenester er gjennomført, og alle protokollene er ferdigstilt.

Personvernombudet anslår at 100 % av Tekniske tjenester er ferdigstilt.

2.4.5 SAMFUNNSUTVIKLING

Arbeidet i Samfunnsutvikling omfatter areal- og samfunnsplanlegging, næringsutvikling, grunnforvaltning, utbyggingsavtaler, folkehelse, boligservicekontor, jord- og skogbruk og veterinæravtaler. All kartlegging hos Samfunnsutvikling er gjennomført, og alle protokollene er ferdigstilt.

Personvernombudet anslår at 100 % av Samfunnsutvikling er ferdigstilt.

2.5 SENTRALE FUNN

Rapporten vil komme med noen innledende bemerkninger knyttet til kartleggingen i seg selv. Etter veldig mange besøk på tjenesteområdene, hos virksomheter og avdelinger, kan personvernombudet fastslå følgende med sikkerhet: Ledere og ansatte har god kontroll på alle ulike tilfeller det behandles personopplysninger i arbeidshverdagen. De har god kontroll på hvilke personopplysninger det nøyaktig er snakk om, samt hvem det registreres opplysninger om. Videre har de god kontroll på hvor personopplysningene kommer fra, altså hvilke kilder vi har, samt om og hvor personopplysningene overføres, internt og eksternt.

I kartleggingen av tilfeller personopplysninger var det imidlertid noen kategorier som skilte seg ut som forbedringspotensialer. Forbedringspotensialene kan deles inn i tre deler; sletterrutiner, lagring- og overføring, og databehandleravtaler. Disse områdene vil bli belyst i det videre.

2.5.1 SLETTERUTINER

Et av områdene som virksomhetene og avdelingene kan bli enda bedre på er sletting

av dokumenter. Under utfyllingen av protokollen svarte ledere og ansatte oftest «nei» på om de hadde noen sletterrutiner. Dette kan nok skyldes usikkerheten rundt hvilke dokumenter som i utgangspunktet er arkivverdig, hva som skal slettes etter tre år, hva som skal slettes etter 10 år, og lignende.

2.5.2 LAGRING OG OVERFØRING

Et annet område som tjenesteområdene kan bli enda bedre på er blant annet hvor og hvordan vi lagrer dokumenter. Noen opplysninger lagres det for mye av, og vil kanskje ikke være *nødvendig* å lagre for akkurat den saken. Andre opplysninger lagres på feile steder, som eksempelvis på virksomhetsområdet og ikke i fagsystemene.

Når det gjelder overføring av opplysninger er det måten man overfører opplysninger som bør forbedres. Det gjelder både overføring av opplysninger internt i kommunen, og overføring av opplysninger til og fra eksterne samarbeidspartnere. I noen tilfeller overføres opplysninger via Outlook og telefoner, når man egentlig burde brukt fagsystemene. Selv om fagsystemene i større grad kan brukes til intern kommunikasjon, vil ekstern kommunikasjon fortsatt kunne bli en utfordring når eksterne ikke har tilgang til de samme systemene.

2.5.3 DATABEHANDLERAVTALER

Et siste område som virksomhetene og avdelingene kan bli enda bedre på er ulike ting knyttet til databehandleravtaler. Alle virksomheter som benytter seg av leverandører som behandler personopplysninger på vegne av virksomheten (behandlingsansvarlig) har plikt til å utarbeide en databehandleravtale. Databehandleravtalen skal sikre at personopplysninger blir behandlet i samsvar med regelverket og setter en klar ramme for hvordan databehandleren kan behandle opplysninger.

Noen databehandleravtaler er lagret i Elements som egen sak, mens noen er lagret i Elements som vedlegg til hovedavtalen. Noen databehandleravtaler er lagret i en fysisk skuff, mens andre kun er underskrevet av en part. I tillegg er det flere systemer og verktøy vi ikke har databehandleravtaler med, trolig fordi de ble innført før 2018, da den nye personopplysningsloven med GDPR kom. Personvernombudet er i gang med å kartlegge eksistensen av databehandleravtalene, samt lokalisert hvor disse eventuelt befinner seg.

3 RISIKOVURDERINGER

Etter endt arbeid med kartlegging av tilfeller personopplysninger er det risikovurderinger av dette som står i fokus. Dette gjøres i egne skjemaer, der man skal registrere følgende informasjon:

- 1) Type behandling (innsamle kontaktopplysninger, utlevere bilder til media, slette dokumenter, bruke telefonnummer osv.)
- 2) Vurdere hvor stort omfang av personopplysninger som behandles (om det bare samles inn personopplysninger ihht. formålet, om det registreres flere personopplysninger enn planlagt osv.)
- 3) Vurdere tilgang til bruk av personopplysninger (om personopplysningene kun brukes til opprinnelig formål, om personopplysningene kun brukes av de som er tiltenkt å behandle dem osv.)
- 4) Vurdering av mottakere (om personopplysningene overføres eller ikke)
- 5) Vurdering av retting og korrigerings (om personopplysningene kan korrigeres, om personopplysningene kan korrigeres av den registrerte osv.)
- 6) Vurdering av informasjon til den registrerte (om den registrerte informeres om hvilke personopplysninger det er snakk om, om formålet med behandlingen, om lovhjemmel osv.)
- 7) Vurdering av IKT-sikkerhet (om vi har oversikt over aktuelle trusler, om dataene er sikret med backup, om systemene har viruskontroll, om vi opererer med tilgangsstyring osv.)
- 8) Vurdering av ytterligere DPIA (personvernombud vurderer om det er behov for en ytterligere personvernkonsekvensvurdering (DPIA))

Etter risikovurderinger er gjort på hvert tilfelle av behandlinger, skal personvernombud vurdere for om det er behov for ytterligere personvernkonsekvensvurdering (DPIA).

Personvernombudet anslår at omtrent 85-90 % av risikovurderingene er gjennomført.

4 DET VIDERE ARBEID I 2024

I begynnelsen av 2023 hadde Alta kommune tilsyn fra Datatilsynet, og rapporten fra tilsynet kom i slutten av 2023. Tilsynet var nasjonalt, for alle kommuner og fylkeskommuner. Målet med tilsynet og rapporten var at kommunene og fylkeskommunene skulle bli bedre rustet til å håndtere personvernet og sikkerheten rundt personopplysningene til den norske befolkningen.

Datatilsynet ba om å få tilsendt (1) kommunens behandlingsprotokoll, (2) oversikt over kommunens organisering av ansvarsforhold knyttet til etterlevelse av personvernregelverket, (3) en kort beskrivelse av kommunens overordnede styringssystem (internkontroll) for etterlevelse av personvernregelverket, herunder hvilke verktøy som eventuelt brukes, (4) styrende retningslinjer for gjennomføring av risiko- og sårbarhetsanalyser, (5) kommunens eventuelle overordnede sikkerhetsstrategi, (6) oversikt over eventuelle IKT-samarbeid med andre, (7) styrende retningslinjer for autentiseringsløsninger, (8) styrende retningslinjer for sikkerhetskopiering og gjenoppretting av systemer, (9) styrende retningslinjer/prosedyrer for sikkerhetsrevisjoner, (10) lenke til kommunens

personvernerklæring, (11) informasjon om kommunens personvernombud.

Konklusjonen på rapporten er at Alta kommune tilfredsstillende alle krav som datatilsynet oppstiller.

Hva gjelder det videre arbeid for 2024 er ferdigstilling av risikovurderingene prioritert. Når alle risikovurderingene er gjennomført vil personvernombudet gå gjennom de og vurdere om det trengs å gjennomføres personvernkonsekvensvurderinger (DPIA) på dette.

Personvernkonsekvensvurderingene må gjennomføres av leder eller andre som kjenner til behandlingene/systemene, og personvernombudet skal gå gjennom disse og godkjenne de. Personvernombudet kan bistå i gjennomførelsen av DPIA, men kan ikke nedtegne de selv, ettersom ombudet ikke kan kontrollere og godkjenne sitt eget arbeid.